

Fra arkivet: 1980

PUBLISERT 3. februar 2016

Også mannen må frigjøres

Et sentralt punkt i kampen for likestilling er kravet om radikal utbygging av daginstitusjoner slik at kvinnen kan fritas for å være fulltidsbeskjeftiget med å gi barna stell og omsorg og så delta i produksjonslivet på like fot med mannen. Det som er betenkelig ved dette er at kravet om utbygging av daginstitusjoner ikke forandrer et negativt syn på betydningen av å være den som har omsorg for barn. Å oppdra barn fremstilles ofte som et byrdefullt, kjedelig og utakknemlig arbeid, det er noe som «andre», «samfunnet» skal ta hovedansvar for.

(...)

Det er mulig at likestillingsperspektivet leder til en skremmende ensidighet og paradoksalt nok kan ende opp med å understøtte verdisetten til det tradisjonelle perspektivet. Det er ingen løsning å si – som det ofte fremføres fra konservativt hold – at «husmoryrket» må oppvurderes, «kvinnens arbeid er egentlig like verdifullt som mannens». Dette minner om rasistenes slagord: «atskilt, men likeverdige», og er knapt annet enn dårlig skjult sexisme, undertrykkelse p.g.a. kjønn.

«Det er ingen løsning å si at
«kvinnens arbeid er egentlig like
verdifullt som mannens». Dette
minner om rasistenes slagord:
«atskilt, men likeverdige»»

En mulig løsning på dette dilemmaet ligger i det tredje perspektivet som er knyttet til begrepet androgyni. (...) Anvender vi det androgyne perspektivet på spørsmålet om omsorg for barn – og mer generelt å uegennyttig kunne tjene andre – følger det at mannen undertrykkes fordi han ikke får utvikle de myke verdiene i rikt nok monn. Tilsvarende undertrykkes kvinnen hvor det tradisjonelle perspektivet dominerer fordi hun da ikke får utviklet de sterke egenskapene. Sosialiseringen kan altså frata mannen muligheter for fullt ut kunne ta ansvar for omsorgsfunksjonen, hva som leder til et forkrøplet liv.

Et alternativ til – eller kanskje bedre supplement til – den sterke satsningen på utbyggingen av daghjem blir da at mannen fullt og helt får muligheten til å komme inn i omsorg for barn. Men i det androgyne perspektivet blir det ikke noe ideal at en del

menn hovedsakelig skal bli «husfedre», og tilsvarende en del kvinner blir mer opptatt av økonomiske funksjoner. Dette blir for ensidig.

Da er tanken om delt arbeidstid, slik at både kvinner og menn får rikelig tid til hjemlige sysler, atskillig nærmere. Men jeg tror ikke dette går langt nok. (...) Et mer spennende alternativ – som jeg så vidt jeg vet ikke systematisk er prøvet ut – er en rotasjonsordning. (...) En rotasjonsordning kunne da bygge på at to (eller kanskje til og med tre?) ektepar slo seg sammen, og at hver av de fire voksne hvert fjerde år utelukkende var beskjeftiget med hjemmearbeid og så de andre tre år i en fireårssyklus hadde arbeid utenfor hjemmet.

(...)

Det livsmønsteret som her er skissert, vil lede til at mannen frigjøres fra den ensidige opptatthet av økonomi og produksjon. Ved at han har hatt fullt ansvar for hjemmets fellesskap og «på kroppen» erfart de myke verdier, kan han kanskje også bidra til å endre den kapitalistiske produksjonsform.

Fra Finn Tschus kronikk «Også mannen må frigjøres», Monografi nr. 6 «Barn og familie – forskning og debatt», Tidsskrift for Norsk Psykologforening, november 1980

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 53, nummer 2, 2016, side 111